

Обучение на сляпо подчинение

Целта на училищата уж е да учат на четене, писане, математика и други академични дисциплини. Но посланието, което всъщност „образователните“ институции преподават далеч по-ефективно от което и да било познание или умение, е идеята, че сервилността и сляпото подчинение на „авторитета“ са добродетели. Просто си помислете за средата, в която мнозинството от хората прекарват повечето от своите години на формиране на личността. Година след година учениците живеят в свят, в който:

- Те получават одобрение, похвала и награда за това, че отиват там, където „авторитетът“ им каже да бъдат и когато „авторитетът“ им каже да бъдат там. (Това включва най-вече факта, че те са насилвани да бъдат на училище). Те получават неодобрение, порицание и наказание за това, че отиват на някое друго място.

- Те получават одобрение, похвала и награда за това, че правят онова, което „авторитетът“ им каже да правят. Те получават неодобрение, порицание и наказание за това, че правят нещо друго или че не са успели да направят онова, което „авторитетът“ им каже да направят.

- Те получават одобрение, похвала и награда за това, че говорят когато и както „авторитетът“ им каже да говорят, а получават неодобрение, порицание и наказание за това, че говорят в някое друго време по някакъв друг начин или на някаква друга тема, различна от онова, за което „авторитетът“ им казва да говорят, или че не успяват да говорят тогава, когато „авторитетът“ им каже да говорят.

- Те получават одобрение, похвала и награда за това, че повтарят всяка идея, за която „авторитетът“ декларира, че е вярна и важна, а получават неодобрение, порицание и наказание за това, че не се съгласяват (устно или в писмен

тест) с мненията на онези, които твърдят, че са „авторитети“, или че мислят или пишат по теми, различни от онова, за което „авторитетът“ им каже да мислят или пишат.

- Те получават одобрение, похвала и награда за това, че незабавно казват на „авторитета“ за всички проблеми или персонални конфликти, с които са се сблъскали, а получават неодобрение, порицание и наказание за това, че се опитват да решат проблеми или да изгледят разногласия по своя инициатива.

- Те получават одобрение, похвала и награда за това, че спазват всички правила, колкото и авторитарни да са те, които „авторитетът“ реши да им наложи. Те получават неодобрение, порицание и наказание за това, че не се подчиняват на такива правила. Тези правила могат да бъдат за почти всичко, включително какви дрехи да носят, каква фризура да имат, какво изражение да имат на лицето, как да седят на стол, какво да имат на чина, в коя посока да гледат и какви думи да използват.

- Те получават одобрение, похвала и награда за това, че съобщават на „авторитета“, когато друг ученик не се подчинява на „правилата“, а получават неодобрение, порицание и наказание за това, че не постъпват така.

Учениците веднага разбират, че в техния свят има две различни категории хора – преподаватели („учители“) и възпитаници („ученици“) и че правилата за правилно поведение са коренно различни за двете групи. Преподавателите постоянно вършат неща, които *забраняват* на възпитаниците да вършат: да действат и разкарват хората, да управляват други хора чрез заплахи, да отнемат имущество от други хора и т. н. Този постоянен и очевиден двоен стандарт учи възпитаниците, че моралните критерии за преподавателите са много различни от тези за възпитаниците. Възпитаниците трябва да вършат онова, което преподавателите

давателите им кажат да вършат, и само каквото преподавателите им кажат да вършат, докато преподавателите могат да правят каквото си поискат.

До не много отдавна преподавателите можели дори често да прилагат физическо насилие (т. е. „телесно наказание“) срещу възпитаниците, които не извършат бързо и без всякакво колебание онова, което им е казано, а на възпитаниците казват, че за *тях* е абсолютно неприемливо изобщо да прилагат физическо насилие, дори и при самозащита, особено при самозащита срещу преподаватели. За щастие, редовното явно използване на физическо насилие от „учителите“ е станало рядкост. Обаче, въпреки че насилието е станало по-малко очевидно, основните методи на авторитарно управление и наказание остават.

В училищни условия „авторитетът“ може да променя правилата както му хрумне, може да накаже цяла група за нещо, което е извършил само един ученик, и може да разпитва или обискира всеки ученик – или всички ученици – по всяко време. „Авторитетът“ никога не смята, че има каквото и да било задължение да оправдава или обяснява на учениците правилата, които създава, или всяко друго нещо, което прави. И „авторитетът“ изобщо не го е грижа, дали ученикът има сериозно основание да мисли, че по-добре би прекарал времето си някъде другаде, като прави нещо друго или мисли за нещо друго. „Оценките“, които ученикът получава, начинът, по който е третиран, сигналите, които той изпраща – писмени, устни или по-друг начин – всичко зависи от един фактор: неговата способност и готовност безпрекословно да замени своите собствени желания, преценки и решения с тези на „авторитета“. Ако той направи това, смятат го за „добър“. Ако не го направи, смятат го за „лош“.

Този метод на индоктринация не е случаен. Образо-

ванието в Съединените щати и, всъщност, в голяма част от света, преднамерено е моделирано по пруската „образователна“ система, която е замислена с *изричната цел* да обучава хората да бъдат послушни оръдия в ръцете на управляващата класа, лесни за управление и бързо и безпрекословно подчиняващи се, особено за военни цели. Както е обяснено от Йохан Фихте, един от *създателите* на пруската система, целта на този метод е да се „фасонира“ ученикът по такъв начин, че той *„просто да не може да има различно желание“* от това, което хората с „авторитет“ *искат* от него да има. По онова време системата открито е приета за средство за психологическо поробване на обикновените хора по волята на управляващата класа. И тази система продължава да върши точно това по целия свят, включително и в Съединените щати.

Причината повечето хора да вършат онова, което „авторитетът“ им каже да извършат, независимо дали заповедта е морална или рационална, е защото то е точно онова, на което са *обучени*. Всичко, свързано с авторитарното „образование“ (и авторитарното възпитание), дори модерният вариант, който уж е грижовен и либерален, непрекъснато набива в главите на подрастващите схващането, че техният успех, тяхното благополучие, самата им стойност като човешки същества, се измерва с това колко добре се подчиняват на „авторитета“.

Чудно ли е тогава, че вместо да прилагат логика за доказателство, за да стигнат до свой собствен извод, повечето възрастни търсят „авторитет“, за да им каже какво да мислят? Чудно ли е, че когато човек със значка започне да бълва заповеди, повечето възрастни боязливо се подчиняват, без да поставят въпроси, дори и да не са направили нищо нередно? Чудно ли е, че повечето възрастни покорно понасят всякакви разпити и обиски, които „служителите на

закона“ желаят да им наложат? Чудно ли е, че много възрастни ще изтичат до най-близкия „авторитет“, за да решат всеки проблем или да разрешат всеки спор? Чудно ли е, че повечето възрастни се подчиняват на всяка заповед, колкото и ирационална, несправедлива или неморална да е тя, ако те си въобразяват, че този, който издава заповедта, е „авторитет“? Трябва ли всичко това да ни изненадва, като имаме пред вид факта, че почти всеки човек е преминал много години преднамерено обучение да се държи по този начин?

Експериментите на д-р Милграм напълно изясниха, че хората, които са продукт дори на нашето модерно, по общо мнение просветено общество, дори в добрите Съединени американски щати – за които се предполага, че са бастион на свободата и справедливостта – в по-голямата си част са коравосърдечни, безотговорни, безмозъчни оръдия в ръцете на някой мегаломан, претендиращ, че има правото да управлява. Когато хората умишлено са обучени покорно да се предадат на звяра, наречен „авторитет“ – когато те са научени, че е по-важно да се подчиняваш, отколкото да преценяваш – защо изобщо трябва да се учудваме от изнудването, потисничеството, тероризма и масовите убийства, които се вършат просто защото самозван „авторитет“ е заповядал това? Цялата човешка история може да се формулира по възможно най-простия начин: няколко владетели злодеи + множество покорни поданици = ширококоразпространена несправедливост и потисничество.